

Riskbedömning och kontrollplan utan kontrollansvarig

I vissa enklare projekt behöver du inte anlita en kontrollansvarig utan du tar du själv fram en kontrollplan. En riskbedömning ska alltid göras innan kontrollplanen påbörjas.

Varför ska du göra en riskbedömd kontrollplan?

Inom ett bygg-, mark- eller rivningsprojekt ansvarar du som byggherre för att de krav som finns inom plan- och bygglagen (PBL) uppfylls. Riskbedömningen och kontrollplanen hjälper dig att identifiera risker och undvika fel under byggprojektet. Det krävs alltid vid lov eller anmälan och ska anpassas efter vad som ska göras i det aktuella projektet.

När ska du ta fram en riskbedömd kontrollplan utan kontrollansvarig?

I vissa enkla projekt behöver du lämna in en riskbedömd kontrollplan till Bygg- och miljöenheten. Du som byggherre/sökanden ska då själv ta fram ett förslag till en enkel kontrollplan. För ansökningar som gäller en- eller tvåbostadshus kan du med fördel använda våra mallar.

Det är Bygg- och miljöenheten som avgör om du behöver en kontrollansvarig eller inte. Vår bedömning baseras på projektets svårighetsgrad samt risken för att genomförandet av projektet påverkar grannar negativt. Bygg- och miljöenhetens bedömning av om en kontrollansvarig behövs går inte att överklaga.

Kontrollplan inte samma sak som entreprenörens egenkontroller

Tänk på att kontrollplanen inte är detsamma som entreprenörens egenkontroll. Det är två skilda kontrollsystäm.

Entreprenörens egenkontroller hör hemma i civilrätt medan kontrollplan PBL hör hemma i offentlig rätt.

Entreprenörens egenkontroller är en del av deras kvalitetsplan som kan ingå i det avtal du som byggherre tecknar med entreprenören och behöver inte redovisas till kommunen. Det kan vara en fördel om entreprenörens egenkontrollsystem innehåller samma punkter som de i kontrollplanen.

Så gör du en egen riskbedömd kontrollplan

Innan du tar fram en kontrollplan ska du göra en riskbedömning. Det innebär att du i förväg ska försöka föreställa vilka fel som kan uppstå under byggtiden. Riskbedömningen ska sedan leda till kontrollpunkter som ska ingå i din kontrollplan. Om detta känns svårt kan du ta hjälp av dina entreprenörer eller projektörer för att identifiera dessa moment, du kan även kontakta en kontrollansvarig som kan hjälpa dig att ta fram en kontrollplan.

Ta gärna hjälp av vår guide för riskbedömning och kontrollplan. Åtgärderna i riskbedömningen är dina kontrollpunkter.

Tänk på att kontrollplanen endast ska innefatta moment som säkerställer att byggnadsverk uppfyller kraven i plan- och bygglagen med tillhörande föreskrifter. Den ska alltså inte innehålla kontrollpunkter för till exempel arbetsmiljö eller krav från andra lagar.

Vad ska en kontrollplan för enkla projekt innehålla

Kontrollplan enligt PBL kan behandla projektering, byggande samt rivning och ska redovisa vilka kontroller som ska utföras. Det kan till exempel handla om krav på konstruktion, brandskydd eller ventilation. Följande ska framgå:

- Vad som ska kontrolleras
- Hur kontrollen ska göras
- Mot vad kontrollen ska göras
- Vem som ska göra kontrollen
- Hur kontrollen dokumenteras
- När kontrollen ska ske
- Utförs/utförd av
- Kontrollen utförd tidpunkt
- Signatur

Kontrollplanen ska vara anpassad för just ditt projekt och säkerställa att:

- väsentliga tekniska egenskapskrav enligt PBL uppfylls
- förbudet mot förvanskning följs
- kraven på varsamhet följs

Mer information finns att läsa på PBL- kunskapsbanken under byggprocessen:

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/byggprocessen/>

Mallar

Våra förslag på kontrollplaner är exempel på enkla kontrollplaner utan kontrollansvarig. En sådan kontrollplan kan byggherren / sökande upprätta själv. Du gör mallen till din egen riskbedömda kontrollplan genom att välja relevanta punkter av de som är föreslagna och anpassa dem till ditt projekt. Om det saknas punkter så lägger du till dem själv. Om du inte vill använda dokumentmallarna kan du lämna ett eget förslag på en egen kontrollplan, men i mallarna framgår det vilka uppgifter en kontrollplan bör innehålla.

För att en kontrollplan ska fungera måste den som kontrollerar veta vad man ska kontrollera mot. Därför är det viktigt att till exempel ha en teknisk beskrivning eller en konstruktionsritning med anvisningar hur man ska bygga. Alternativt kan man kontrollera mot andra dokument eller mot föreskrifter och råd i boverkets byggregler (BBR).

- Mallen ska inte användas när det krävs en kontrollansvarig. Då är projektet mer komplicerat och kontrollplanen behöver innehålla fler uppgifter.
- Byggherren ansvarar för att en riskbedömning har utförts och att arbetsmoment med stor risk följs upp.
- Välj ut de kontrollpunkter som identifierats i riskbedömningen och markera dessa med ett kryss i marginalen till vänster.
- Lägg till egna kontrollpunkt om det är något som saknas.
- Glöm inte spara originalet. Vi meddelar dig om något behöver kompletteras eller ändras. När vi godkänd kontrollplanen fastställs den i beslut om startbesked.

Då ska kontrollplanen lämnas in

I enkla projekt som gäller ändringar eller tillbyggnader av en- eller tvåbostadshus ska förslag till kontrollplan med bifogad riskbedömning lämnas in tillsammans med tekniska handlingar redan med bygglovsansökan. På så sätt kan du få startbesked samtidigt som du får bygglov. Om du ändå önskar dela upp ärendet så att du får bygglov först och startbesked senare så är detta möjligt efter avstämning med din handläggare. Det kan till exempel vara aktuellt om det finns risk för att lovet ska överklagas och du inte vill ta fram tekniska handlingar förrän du vet att du får bygga.

I andra enkla projekt kan kontrollplanen lämnas in i bygglovsskedet eller efter att bygglovet är beslutat, dock i god tid innan du vill starta byggarbetet. Om det krävs ett tekniskt samråd, vilket i så fall anges i bygglovsbeslutet, ska kontrollplanen lämnas in senast vid samrådet.

I anmälningsärenden ska kontrollplanen med bifogad riskbedömning lämnas in i samband med ansökan.

Godkänd kontrollplan krävs för startbesked

Vi kan lämna synpunkter på den kontrollplan som är inlämnad, till exempel att den behöver kompletteras eller ändras. När kontrollplanen är godkänd fastställs den i beslut om startbesked. Därefter kan du påbörja ditt projekt.

En fastställd kontrollplan får i regel inte ändras. Kontrollpunkter som finns med får inte tas bort och den kontrollant som angivits i kontrollplanen ska vara den som utför kontrollen och signerar kontrollpunkten.

Kontrollplan under byggtiden

Under byggtiden ska kontrollplanen signeras efterhand som arbetena utförs med signatur och datum efter respektive kontrollpunkt. Notera att det är den som står som kontrollant som ska signera och skriva datum när kontrollen är gjord och på så vis intyga att den utförts. Det är viktigt att alla inblandade i projektet vet vilket ansvar de har och vilka kontroller de förväntas göra. Du som byggherre ansvarar för att alla får den informationen. Det kan vara bra att redan innan du skriver ett kontrakt med entreprenören gå igenom vilka kontroller denne förväntas utföra.

Signerad kontrollplan krävs för slutbesked

När byggarbetet är slutfört, ska kontrollplanen som fastställdes i startbeskedet lämnas in på nytt till oss, men med signaturer och eventuella kommentarer, som visar att kontrollerna är gjorda. En signerad kontrollplan, en så kallad verifierad kontrollplan, är ett av de dokument som behövs för att du ska få ett slutbesked.